

יב:

עין משפט
נר מצוה

ארבעה ראשי שנים פרק ראשון ראש השנה

מסורת הש"ס

(א) וְלֹא תַנְיָח נְתִי הַכֵּן.
 (ב) [תוּסַפְּהָא פִּילָא ה'ע].
 (ג) [לְעִיל י: ד] [מַדְרִישׁ ל:
 שֶׁנֶּעַ], (ד) מַעֲשִׂית פִּילָא
 מִיג. (ו) רַשִׁיא מִיג. (ז) כְּתִי
 זֶה לִנְנו.

הגהות הב

[illegible]

לְעוֹי רַעֲמִי

המשמש לתבלין.

רבינו חננאל

לו שנה ושלם נדרו. וכיון
שנכנס חשוי אפילו יום
אחד הותר, ואפילו למאן
דלא סבי יום אחד בשנה
חשוב שנה, הכא מודה
לדלצעורי נפשיה קא מיכוין
דהא אצטער ליה, ואימא
דאש השנה לנדרים ניסן,
ומשני הלך אדם לשון בני
אדם, וכן אדם אין קורין
דאש השנה אלא חשוי.

שנים. מה שלקקט בשנה שניה של שמיטה מעשר ראשון ללוי ומעשר שני בירושלים ומה שלקקט בשנה שלישית מעשר ראשון ומעשר עמי: מנא הני מילי. דבשלישית אינו נובח בה מעשר שני: שנה שאין נובח בה אלא אחד. מן המעשרות מעשר בשתי שנים משפיעה: אף כילי מעשר ראשון. יתו דבר דבר

שמתו עד הנה: ומעשר עני. ויִסַּף
במקום מעשר שני דרכמיו (דברים יו')
לגד ליתום ולאלמנה והוא מעשר עני:
או אף מעשר ראשון יבטל. ושנת
המקצף חזר קאמר הלא דמפרש
ואולי ללוי לגד ליתום ולאלמנה והוא
מעשר עני שאף לוי בכלל עני שאין
לו חלק בזה: וכל סלוי. למעשר
ראשון כל זמן שזה אכל והא בשנה
לשיתית כתיב מקבל שני שנים וגו'
וכל סלוי וגו': ה"פ מ"ר המודר
הנאה וכו' ולא גרסינן מנלן: לשון
בני אדם. שאין אדם נדד אלף על
לשון שהוא רגיל לדבר ודרך בני אדם
לקרות תשרי ר"ה: הפסוק. אחר
תבלין (ו) ויפוגר: משפחה. אחר
שנת נמיחתו הוא מתעשר ולא אחר
שנת לקיטתו: משפחה לושים.
הורע זומח בחסור: הכוונה. דגן
ומירוש קריין תבואה דכמדי. ופחדר
(י) כחבולת גורן וכתובות יקב:
והויסוס. יאהר משיבאו שלש
מתעשרין אחר שזה שגשגו בו
לשנים ביטולא אם שנים אף שנים
מנה לא. מלי. אכתובא ואחישא:
המעשר דידהו לאורייתא ומנלן דבחר
שלש אזלי דלילו ירק דלאול ביה
דבגן בחר לקטתו ואילן דלאול בחר
חנטה מעשר דידהו (מ"ד). ולא
מבעיא בהו מנלן ולקמן (דף ט') מפרש
בהו דעממיהו בחר משום דגריזו ליה כל
שעתא והדר נחת וגדל על מי גשמים
של שנת לקטתו אזלי ביה בחר
לקטתה אילן גדל על מי שנה שחוט
בה שעי" שאף שבה בציילן לפני חנטה
פירותיה חוטטין וכן נגמזין. שערך
האילן עולה ונכנס כפרי תמיד וממנו
גדל: מאי עבידיסו. לקרות חג
הסוכות שבסוף שבע שנים שנת
השמיטה הכרי כדר יאהר השמיטה
מריה וכדר נכנסה שמיטת: אלא
לומר לך כו'. וה"ק קרא יס לך דבר
שהוא של שמיטת והוא אסור כשביעית
ואזיז וז תבואה שהביאה שלש ולקמן
פריך ממאי דכדע"ל שלש קאמר:
ולמלא

שליש בשביעית לפני ראש
אמר ליה ר' זירא לרב אסי
ודלמא

וזו המפורש בהם אבל תבואה ויחיים
 שמשיך השער ומעמד הכשר ואמרינן
 שיהא ליה טפי אהני מנן דלולין דבר
 חייב במעשר דהא שאר אילנות דלולין
 פשיטין. תימה לדליל (דף ט.) נפקא לן
 שלש שבועות אחר הורג בה מנהג
 דאי מהכא הוה אמיתא דהא דנוהג בה
 מי פירות שבועות אבל לתרום ולקצור
 פירות שבועות להכי אינעריך הוה
 ושבועות צמיא דלקרי בשמיית:
 אלא

אי שלוש. מי כגון הפרי כשיגמר יש בו משקל ג' סלי
עשר תעשר את כל תבואת ורעף, כלומר [עשה] | עשה|
ות משלוש (א') שאינו צומח. ומפרשין לה מהאי ק'
וזה שהביאה שלוש בשביעית שנאמר בה מקץ שבע
יכות, זו התבואה משנת השמיטה נמשבת, מאחר שה

משבתא השמש אין תורמין ומעשרין מזה
על זה לפי שאין תורמין ומעשרין לא מן
החדש על הישן ולא מן הישן על החדש ואם
היתה שניה נכנסת לשלישית שניה מעשר
ראשון ומעשר שני שלישית מעשר ראשון
ומעשר עני מנה"מ אמר ריב"ל יכי תכלה
לעשר את כל מעשר תבואתך בשנה
השלישית שנת המעשר שנה שאין בה אלא
מעשר אחד הא כיצד מעשר ראשון ומעשר
עני ומעשר שני יבטל או אינו אלא אף מעשר
ראשון נמי יבטל ת"ל ואל הלוים תדבר
ואמרת אליהם כי תקחו מאת בני ישראל
את המעשר אשר נתתי לכם מאתם
בנחלתכם הקישו הכתוב בנחלה מה נחלה
אין לה הפסק אף מעשר ראשון אין לו
הפסק ^(א) (תניא איידך) כי תכלה לעשר וגו'
שנה שאין בה אלא מעשר אחד הא כיצד
מעשר ראשון ומעשר עני ומעשר שני יבטל
יכול אף מעשר ראשון נמי יבטל ת"ל ואל
הלוים כל זמן שבא תן לו דברי ר' יהודה רבי
אליעזר בן יעקב אומר אינו צריך הרי הוא
אומר ואל הלוים תדבר ואמרת אליהם כי
תקחו מאת בני ישראל את המעשר אשר
נתתי לכם מאתם בנחלתכם הקישו הכתוב
בנחלה מה נחלה אין לה הפסק אף מעשר
ראשון אין לו הפסק; ולנדרים וכו':
ת"ר ^(ב) המודר הנאה מחבירו לשנה מונה
שנים עשר חודש מיום ליום ואם אמר לשנה
זו אפילו יום עמד אלא בעשרים ותשעה
באלול כיון שהגיע יום אחד בתשרי עלתה
לו שנה אף' ^(ג) למאן דאמר יום אחד בשנה
אינו חשוב שנה לצעוריה נפשיה קביל עליה
והא אצטער ליה ואימא ניסן ^(ד) בנדרים
הלך אחר לשון בני אדם ^(ה) תנן התם 'התלתן
משתצמח התבואה והותים משיביאו שליש
מאי משתצמח משתצמח לזרעים ^(ו) התבואה
והותים משיביאו שליש מנה"מ אמר רב
אסי א"ר יוחנן ומטו בה משמיה דרבי יוסי
הגלילי אמר קרא 'מקץ שבע שנים במועד
שנת השמיטה בחג הסוכות שנת השמיטה
מאי עוברתיה בחג הסוכות שמינית

היא אלא לומר לך יכל תבואה שהביאה
השנה אתה נוהג בו מנהג שביעית בשמיניו

ש"ק דמעשרות (משה ז) ויש לומר דבכולהו מילא דחוי
המוילא יין (שנת דף פ:) אנפיקטין שמן וית שלא הביא ש
ב ענבים פתח תבואה שלא הביאה שלם ומכאן נעמל מילא
לשביעית דלפניו לשביעית לאו משערינן עד בהאח שביעית כ"א ש
ונעשר עד דמטו לעשר המעשר נזהר: **בהנה** בשנים
היולא למילא שביעית ופירש בקונטרס כגון תבואה שהביא
יין ללמד על חרש שהוא לתוספת דפירש' לעיל (ו) ועוד ג'
שביעית נוגעת בזה הארון ויחייב בקמורה ומייבן צביבור ושאר
ר האלו בעבודת הארץ כיון דנפקא שביעית שריא לפילי נ'
שביעית דלי לאו הכי מה תוספת שריא בפירות
שביעית

על כך היא כמירה. התבואה והזיתים מן והתבואה חיים במשע. מנן לך אמר ר' ז. ממנו, כגון דבר שחורר, צומח, פטל שנת השמיטה בחד השמיטה, כלומר כל (א) והוא יחשבה להקשר במעמד החדות

משתבא השמש. בירושלמי מוקי לה

משתצמח לדעים.

לנחם בתוכו ואולי משמע כן בירושלם ר' יצחק שחרור ונחמה כידה הוא בודק ר' יצחק שחרור מלך קומנו וטקן למין הקפל של מים אם שוקק רובה חייבת ואם לאו פטורה ר' יונה בעא משה מה ששקע איה חייב ומה שלק שקע איה פטור אלא ברוב כל פריה ופריה אם אחרת משמע משתלחם לזרעים היינו שנגמר ביסוף כל כך שסם חולשין אותן וזורעין אותן במקום אחר מנחמם: **התבואה.** פ' בקיועם דגן ומירוש קריין תבואה

דמתי כחצות גורן וכתובות יק
ואי אפשר לומר כן חלל דלס כ
לאי יתמי ויחסי וליהו בכלל תבואה
כמו ענבים דמיהוי בכלל תבואה
תקב יניח ועוד דשיעור אחר תנא
בגי ענבים כפ"ק דמשערות (משה ג)
דקנ הענבים" הבאזשים משיבאשו
באזשים מין ענבים הוא מלשון
יועש באזשים (עשיה ה) (א) ולאו
דגרסי הבאזשים ובירושלמי גרסינ
הענבים הבאזשים משיבאשו ר'
וירא בשם ר' יאק משיקרא באזא
וירך טעם לתה לא אולינ ענבים
בחר שלם כמו כתובות ויחסי מהאי
קרא גופיה דמתיי הכא ומנל כל
הק שערין המפורשי בכל אחד
ואחד גבי פירות כפ"ק דמשערות
(משה ג) בתלמי וענבים ורומינו ועובא
דחשיב התם לוא לאו ענבים אכולהו
לאחרניה לא היה מיידינ דלאו
דאורייתא אלם ענבים דאורייתא יניח
דמתי שערין ויהר ורלה י דכל
לאותן פירות הוא הבאז שלם שלהם
והא דלא קמי משיבאשו שלם דקמי
בגי תבואה ויחסי משום דכיליה
אפשר ליתן בהם סימן חזק מתבואה
ויחסי ומשום דבירושלמי דבי
התלתן משתמח דריש לה רבי ויירא

גליון הש"ס

נכרא ת"ד הסודי הנאה
החברו לטנה. עין נדרים
דף ס ע"כ אינעם לכו
אמר קום יין שאני טועם.
יעין כתשיכם מהריב"ל
ספר ב' סימן כא:

רבינו חננאל

מִשְׁתַּבֵּחַ הַשֵּׁם כּוֹלֵי
פִּירוּשׁ תּוֹרַת הַמַּעֲשִׂוֹת,
סֵנָה רִאשׁוֹנָה שֶׁל שִׁבְעַת
מַפְרָשִׁים מַעֲשֵׂר רֶאשִׁון
נִתָּן לַלֵּוִי, וּמַפְרָשִׁים
מַעֲשֵׂר שְׁנִי וּמַעֲשֵׂר
שָׁלִישִׁים, אֲכָל
בִּשְׁנֵי הַשָּׁנִים,
בִּשְׁנֵי שָׁלִישִׁים מַפְרָשִׁים
מַעֲשֵׂר רֶאשִׁון וְנִתָּן
לַלֵּוִי, וְהַמַּעֲשֵׂר מַעֲשֵׂר שְׁנִי
מַפְרָשִׁים מַעֲשֵׂר שְׁנִי
לַעֲמִי, לַפִּיכָח זֶה הַיֵּדִק
שֶׁנֶּלְקַט מִקְצָתוֹ בְּעֶרֶב רֶאשִׁי
בִּשְׁנֵי חֳזָר וּלְיָקִיט גִּי
מִקְצָתוֹ מִשְׁתַּבֵּחַ הַשֵּׁם,
הַיֵּחָה שֶׁנִּכְנַס

לשלישית, מה שליקט ישר
בעשר ראשון ומעשר עני,
ראשון, פרט למעשר שיני
ראשון הקישו הכתוב לנחל
לשנה, מונה י"ב חודש מיום

5. נראה דל"ל והיינו תבואה שהיא יסובה.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones